

Szovjet—amerikai kísérlet Szempalatyinszkban

Az atomfegyverzet korlátozása, majd teljes betiltása a közös program célja

Piszkrétetön is észlelték a robbantást

Szerdán, moszkvai idő szerint pontban 8 órakor Szempalatyinszk térségében 100 és 150 kilotonna közötti hatóerejű föld alatti atomrobbantást hajtottak végre — jelentette a TASZSZ.

A robbantás az *utolsó fázisa* volt annak a *közös szovjet—amerikai kísérletnek*, amelynek célja tökéletesíteni a föld alatti atomrobbantások korlátozásáról 1974-ben kötött *szovjet—amerikai szerződés* betartása ellenőrzésének módszereit.

A szerdán megjelent központi szovjet lapok közül a *Szovjetszkaja Roszija* közölt terjedelmes tudósítást Szempalatyinszkból. A lap helyi tudósítójának kérdésére a szovjet külügyminisztérium egyik fegyverzetkorlátozási szakértője, *Jurij Arkagyjev* elmondta: a kísérlettel azt kívánták pontosítani, hogy a *robbantások ellenőrzésének hidrodinamikai vagy teleseizmikus módszere megbízhatóbb-e*. A közös kísérlet előkészítésének időszakában *csaknem száz amerikai szakértő* érkezett Szempalatyinszkba. — Voltak kisebb incidensek is, így például megpróbálták talajmintát kivinni a Szovjetunió területéről, noha ezt megállapodás

tiltja — mondta Arkagyjev, hozzátéve, hogy a kitűzött globális cél jelentősége miatt a szovjet fél mégis úgy döntött: nem célszerű „ügyet” csinálni a történetekből.

A robbantás után tíz nappal Genfben a két küldöttség kicseréli az előzetes adatokat és megvitatja a kísérlet eredményeit. A kísérlet nem öncél, csupán egy állomása annak a nagy programnak, amely az *atomfegyverzet korlátozására és későbbi teljes betiltására irányul* — idézte a lap munkatársa *Igor Paljonih* neves szakértő kijelentését. A szovjet és amerikai szakértők egyöntetű véleménye, hogy a szerdán véget ért kísérlet derűlátásra ad okot.

Az MTA Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézetének geofizikusai a *piszkrétetői Földrengésjelző Observatóriumban észlelték* a szerda reggel, magyar idő szerint 6 órakor a szovjetunióbeli szempalatyinszki kísérleti területen végrehajtott közös szovjet—amerikai föld alatti atomrobbantást. A nukleáris kísérletet Magyarországtól mintegy 5 ezer kilométer távolságban hajtották végre, s ennek rezgési 7 perc 19 másodperc alatt érkeztek a

Piszkrétetön felállított obszervatóriumba.

A magyar geofizikusok — hasonlóan más országok szakembereihez — azért ellenőrzik saját méréseik alapján a robbantás nagyságát, hogy bizonyosodjon: mérhető-e a nukleáris kísérletek a Föld különböző pontjain. A világ földrengésjelző obszervatóriumai *most második alkalommal* végeztek egy időben méréseket a *genfi leszerelési értekezlet szeizmológiai csoportjának megbízásából*. Először augusztus 17-én, az egyesült államokbeli *Nevadában* végrehajtott föld alatti atomrobbantást regisztrálták a geofizikusok.

A szerda reggeli robbantás mérési adatait a szakemberek világszerte feldolgozzák. Az egyes országok észlelési adatait a genfi leszerelési értekezlet atomkísérletek megfigyelésével foglalkozó szeizmológus szakértői csoportjának — az ausztráliai Canberrában székelő — nemzetközi adatközpontja gyűjti össze. A kísérletek eredményéről a későbbiekben részletes tanulmányt készítenek s tesznek közzé.

(MTI)